

Rada
Evropské unie

Brusel 12. prosince 2023
(OR. en)

16588/23

LIMITE

ELARG 91
COWEB 161
COEST 657

POZNÁMKA

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Příjemce: Rada

Č. dok. Komise: COM (2023) 690 FINAL

Předmět: Návrh závěrů Rady o rozšíření

V rámci příprav na zasedání Rady pro obecné záležitosti, které se bude konat dne 12. prosince 2023, naleznou delegace v příloze návrh závěrů Rady o rozšíření ve znění vypracovaném předsednictvím v návaznosti na diskusi ve Výboru stálých zástupců. Toto znění se předkládá Radě k posouzení za účelem schválení.

RADA PRO OBECNÉ ZÁLEŽITOSTI
NÁVRH ZÁVĚRŮ RADY O ROZŠÍŘENÍ

1. Rada bere náležitě na vědomí sdělení Komise ze dne 8. listopadu 2023 o politice rozšíření EU, které zahrnuje zprávy o Černé Hoře, Srbsku, Severní Makedonii, Albánii, Bosně a Hercegovině a Kosovu*, Turecku, Ukrajině, Moldavské republice (dále jen: Moldavsko) a Gruzii.
2. Rada znovu potvrzuje, že je odhodlána pokračovat v procesu rozšíření v souladu s obnoveným konsensem ohledně rozšíření, který byl schválen Evropskou radou v prosinci 2006 a v následných závěrech Rady a Evropské rady. V souladu s předchozími závěry Rady a v rámci kodaňských politických kritérií Rada znovu potvrzuje, že je třeba, aby existovaly spravedlivé a přesně vymezené podmínky a uplatňovala se zásada vlastních zásluh a reverzibility. Zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby EU mohla zachovat a prohlubovat svůj rozvoj, včetně své kapacity integrovat nové členy. Nadále očekává, že partneři převezmou odpovědnost a prokáží důvěryhodnost svých závazků a politické vůle tím, že budou provádět nezbytné reformy a dosáhnou hmatatelného pokroku v oblasti základních zásad.

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

3. Rozšíření představuje geostrategickou investici do míru, bezpečnosti, stability a prosperity. Je hnací silou umožňující zlepšení hospodářských a sociálních podmínek evropských občanů a zmenšení rozdílů mezi jednotlivými zeměmi a musí podporovat hodnoty, na nichž je Unie založena. EU i budoucí členské státy musí být na další rozšíření Unie v budoucnu připraveny. Státy usilující o členství musí zintenzivnit své reformní úsilí, zejména v oblasti právního státu, a to v souladu s přístupovým procesem založeným na dosažených výsledcích a za podpory EU. Unie musí souběžně s tím vytvořit nezbytné vnitřní podmínky a provést potřebné reformy. Stanovíme své dlouhodobé ambice a způsoby, jak je naplnit. Budeme se zabývat jak klíčovými otázkami týkajícími se našich priorit a politik, tak naší akceschopností. Výsledkem pak bude silnější EU a větší evropská suverenita.
4. Útočná válka Ruska proti Ukrajině ukazuje, že rozšíření je také strategickou prioritou. Rada v této souvislosti připomíná Soluňskou agendu z roku 2003 a závěry Evropské rady z června 2022 a potvrzuje, že je plně a jednoznačně odhodlána podporovat perspektivu členství zemí západního Balkánu, Ukrajiny, Moldavska a Gruzie v EU, přičemž znovu opakuje, že jejich budoucnost je v Evropské unii. Turecko zůstává kandidátskou zemí a klíčovým partnerem v mnoha oblastech společného zájmu.
5. Respektování hodnot, na nichž je EU založena, a závazek k jejich prosazování a plnění povinností požadovaných pro členství v EU jsou pro všechny partnery usilující o členství v EU otázkou zásadního významu. Rada znovu opakuje, že právní stát je základní hodnotou, na níž je EU založena, a je i nadále nezbytným požadavkem pro pokrok na cestě k členství v EU. Klíčovými referenčními kritérii, podle nichž je posuzován pokrok na cestě k členství v EU, zůstávají trvalé a nezvratné výsledky reforem v oblasti právního státu a základních práv, fungování demokratických institucí, včetně depolarizace, veřejná správa a hospodářská kritéria.

6. Ochrana základních práv je jádrem hodnot EU. Rada věnuje pokroku partnerů v této oblasti zvláštní pozornost a připomíná, že obecnou prioritou jsou věrohodná opatření k řešení oznámených nedostatků. V této souvislosti Rada opětovně zdůraznila význam dodržování práv dítěte a práv příslušníků menšin a osob ve zranitelném postavení, jako jsou Romové, osoby se zdravotním postižením, lesbické, gay, bisexuální, transgender a intersexuální (LGBTI) osoby a příslušníci národnostních menšin, jakož i význam nediskriminačního zacházení s nimi. Pokud jde o genderovou rovnost, Rada znovu opakuje, že je nezbytné zajistit, aby bylo posíleno postavení žen a dívek a aby mohly plně požívat svých základních práv. Připomíná, že klíčovými pilíři demokratické společnosti jsou svoboda projevu a svoboda a pluralita sdělovacích prostředků a že konkrétní a hmatatelné výsledky v těchto klíčových oblastech mají i nadále zásadní význam.
7. Rada rovněž zdůrazňuje, že je potřeba, aby partneři pokročili v komplexní reformě soudnictví, boji proti korupci včetně deoligarchizace a boji proti organizované trestné činnosti. Připomíná, že v boji proti organizované trestné činnosti je i nadále zapotřebí přesvědčivých výsledků, pokud jde o pravomocná odsouzení a zabavení a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti.
8. Na západním Balkáně je třeba i nadále vyvíjet rozhodné úsilí na podporu usmíření a stability v regionu, včetně řešení dvoustranných sporů a záležitostí mezi partnery, které mají kořeny v minulosti, a to v souladu s mezinárodním právem a zavedenými zásadami, včetně dohody o otázkách nástupnictví.
9. Rada důrazně poukazuje na zásadní význam dalšího prohloubení spolupráce v zahraničněpolitických otázkách a na očekávání Unie, že se partneři plně připojí ke společné zahraniční a bezpečnostní politice EU, která je klíčovým aspektem procesu integrace do EU a silným vyjádřením strategické volby partnera a jeho místa v rámci společenství hodnot. EU nadále stojí při partnerech a poskytuje pomoc zejména těm, kteří své postoje plně harmonizují, mimo jiné s cílem posílit svou odolnost proti hybridním hrozbám. Je i nadále nanejvýš důležité zabránit obcházení omezujících opatření EU, včetně těch, která byla přijata v reakci na útočnou válku Ruska proti Ukrajině.

10. Rada vítá úspěšnou spolupráci s partnery v oblasti boje proti hybridním hrozbám a boje proti terorismu, radikalizaci a organizované trestné činnosti a je i nadále odhodlána spolupráci v těchto oblastech dále prohlubovat. Důležitou prioritou zůstává boj proti manipulaci s informacemi, včetně dezinformací. Rada připomíná, že Evropská unie zintenzivní spolupráci s partnery v boji proti nepravdivým ruským narativům a dezinformacím o útočné válce Ruska proti Ukrajině.
11. Jednou z klíčových výzev zůstává nelegální migrace, jež vyžaduje trvalou spolupráci a koordinaci se všemi partnery. Rada oceňuje konstruktivní spolupráci partnerů ze západního Balkánu a rovněž oceňuje Turecko za jeho nepolevující úsilí při poskytování útočiště jednomu z nejvyšších počtů uprchlíků na světě. Zdůrazňuje rovněž zásadní význam harmonizace vízové politiky partnerů s vízovou politikou EU.
12. Rada vyzývá všechny partnery, aby své občany jasně informovali o výhodách a povinnostech vyplývajících z jejich směřování do EU, jakož i o vlastním odhodlání prosazovat hodnoty EU a nezbytné reformy.
13. EU bude nadále na všech úrovních posilovat a zintenzivňovat svou podporu politické, hospodářské a sociální transformace budoucích členů EU, a to na základě hmatatelného pokroku v oblasti právního státu a socioekonomických reforem, jakož i na dodržování hodnot, pravidel a norem EU ze strany partnerů. EU bude i nadále poskytovat významnou finanční podporu a technickou pomoc partnerům, zejména prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci (NPP) a Nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa), jakož i prostřednictvím twinningových nástrojů a nástroje TAIEX. V rámci zásady podmíněnosti a zásady „politika na prvním místě“ se tato finanční pomoc zaměřuje na pomoc partnerům při přijímání reforem a dosažení plného souladu s *acquis* EU.

14. Rada je i nadále odhodlána přibližovat partnery k EU, připravit půdu pro přistoupení a přinést jejich občanům konkrétní výhody již během procesu rozšiřování. Za tímto účelem vybízí k prozkoumání dodatečných opatření zaměřených na další provádění postupné integrace, a to v závislosti na dosažených výsledcích a vratným způsobem, v souladu se závěry Evropské rady z června 2022. Zdůrazňuje, že je důležité plně využít potenciálu stávajících právních nástrojů, a se zájmem očekává posouzení návrhů na další postupnou integraci na cestě k plnému členství, včetně dalšího prohloubení odvětvové spolupráce EU s partnery v oblastech společného zájmu na základě revidované metodiky rozšíření. Rada v této souvislosti bere na vědomí sdělení Komise o novém plánu růstu pro západní Balkán, jehož cílem je urychlit socioekonomickou konvergenci mezi západním Balkánem a EU, a to na základě přísných podmínek, a povzbudit region, aby na podporu své cesty do EU urychlil tempo reforem souvisejících s EU v základních otázkách. Očekává se, že jeho navrhované provádění bude spojeno mimo jiné s pokrokem v oblasti *acquis*, regionální spoluprací a konstruktivním zapojením Srbska a Kosova do dialogu zprostředkovaného EU. Rovněž regionální politika Východního partnerství bude nadále podporovat Ukrajinu, Moldavsko a Gruzii na jejich cestě do EU.

ČERNÁ HORA

15. Rada vítá vytvoření nové vlády a vybízí ji, aby urychleně pokročila na cestě Černé Hory k EU i ve strategickém směřování. K urychlenému obnovení funkčnosti demokratických institucí a splnění dlouhodobých reformních závazků je potřeba politický konsensus a politická vůle.
16. Rada vítá celkový pokrok, jehož bylo dosud dosaženo v přístupových jednáních, v jejichž rámci bylo otevřeno 33 prověřovaných kapitol a 3 kapitoly byly předběžně uzavřeny. Černá Hora by měla neprodleně přeorientovat své úsilí na splnění prozatímních kritérií kapitol 23 a 24 týkajících se právního státu. Dokud nebude dosaženo tohoto milníku, nebudou předběžně uzavřeny žádné další kapitoly. Rada připomíná, že pokrok v těchto kapitolách má zásadní význam a bude nadále určovat celkové tempo přístupových jednání.

17. Rada připomíná, že je naléhavě nutné obnovit fungování hlavních soudních orgánů, zejména finalizací dosud nedokončených jmenování, a urychlit a prohloubit provádění klíčových reformou soudnictví s cílem zaručit nezávislý, účinný a vysoce kvalitní soudní systém. Vítá jmenování sedmého soudce Ústavního soudu s tím, že tento soud je nyní plně funkční.
18. Rada vybízí Černou Horu, aby zintenzivnila úsilí zejména v kritických oblastech, jako je boj proti korupci a organizované trestné činnosti. Oceňuje dosažený pokrok, avšak Černá Hora musí zlepšit výsledky v oblasti vyšetřování, stíhání, pravomocných odsouzení a zabavování a konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti.
19. Rada bere na vědomí určitý pokrok v oblasti svobody projevu a svobody sdělovacích prostředků, nicméně vybízí Černou Horu, aby v této oblasti zintenzivnila úsilí, mimo jiné pokud jde o institucionální ochranu novinářů před všemi formami násilí.
20. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada vítá silné oživení a stabilní růst hospodářství, stabilitu bankovního a finančního sektoru a zlepšení situace na trhu práce. Vybízí Černou Horu, aby provedla strukturální reformy, snížila veřejný dluh a pokračovala v úsilí o posílení fiskální správy a transparentnosti.
21. Rada vítá odhodlání vlády dále rozvíjet regionální spolupráci a pěstovat dobré sousedské vztahy.
22. Rada vyjadřuje Černé Hoře velké uznání za její důslednou spolupráci v zahraničněpolitických otázkách a za pevný a dlouhodobý plný soulad se SZBP EU, a to i pokud jde o omezující opatření EU, protože jde o silný signál strategického závazku Černé Hory na její cestě do EU. Vítá rovněž pokračující aktivní účast Černé Hory na misích a operacích EU v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP).

SRBSKO

23. Rada připomíná své závěry ze dne 13. prosince 2022 a zdůrazňuje význam silné politické vůle a soudržnosti při provádění reforem souvisejících s EU s cílem dosáhnout strategického rozhodnutí Srbska vstoupit do EU. Připomíná, že pokrok Srbska, pokud jde o právní stát a normalizaci vztahů s Kosovem, bude i nadále určovat celkové tempo přístupových jednání.
24. Rada vítá celkový pokrok, jehož bylo dosud dosaženo v přístupových jednáních, v jejichž rámci bylo otevřeno 22 z 35 kapitol jednání a 2 kapitoly byly předběžně uzavřeny. Srbsko se by mělo i nadále zaměřovat na splnění prozatímních kritérií kapitol 23 a 24 týkajících se právního státu. Rada vítá včasné přijetí pěti zákonů, kterými se provádějí ústavní změny z roku 2022. K provedení reforem v základních oblastech, včetně soudnictví, je však zapotřebí další práce a politického odhodlání. Srbsko musí také na celém svém území i nadále věnovat zvláštní pozornost plnému dodržování základních práv, včetně ochrany nejzranitelnějších skupin, jakož i nediskriminačnímu zacházení s příslušníky menšin.
25. Rada zdůrazňuje, že je třeba, aby Srbsko zintenzívnilo úsilí v boji proti korupci a organizované trestné činnosti. Srbsko musí také dosáhnout hmatatelných a přesvědčivých výsledků v oblasti účinného vyšetřování, stíhání, pravomocných odsouzení a zmrazování a konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti.
26. Rada opětovně vyjadřuje znepokojení nad tím, že při zlepšování celkového prostředí pro svobodu projevu a nezávislost sdělovacích prostředků bylo dosaženo jen omezeného pokroku. Vybízí Srbsko, aby zintenzívnilo úsilí zaměřené na účinné provádění svého akčního plánu strategie v oblasti sdělovacích prostředků.
27. Rada opětovně vyzývá srbské orgány, aby o EU komunikovaly objektivně a jednoznačně a aktivně se zapojily do předcházení všem formám dezinformací a zahraniční manipulaci s informacemi a do boje proti nim ve všech sdělovacích prostředcích.

28. Rada nadále podtrhuje význam smysluplné regionální spolupráce při vnitrostátním řešení případů válečných zločinů, vyřešení zbývajících případů pohřešovaných osob a plné spolupráce s Mezinárodním reziduálním mechanismem pro trestní tribunály. Neměla by existovat žádná podpora pro odsouzené válečné zločince ani pro glorifikaci nebo popírání jejich zločinů.
29. V zájmu zlepšení podmínek pro řádné fungování demokratických institucí Rada Srbsko důrazně vybízí, aby se zabývalo dlouhodobými doporučeními OBSE/ODIHR a orgánů Rady Evropy, včetně doporučení týkajících se klíčových aspektů volebního procesu.
30. Rada oceňuje skutečnost, že si Srbsko podle posouzení Komise zachovává úroveň připravenosti ohledně kritérií pro otevření tematického okruhu 3 (Konkurenceschopnost a růst podporující začlenění). Rada vítá dobrou úroveň připravenosti Srbska, pokud jde o hospodářská kritéria, vybízí však Srbsko, aby soukromému sektoru poskytlo další impuls urychlením strukturálních reforem veřejné správy a správy státních podniků.
31. Rada vítá, že Srbsko pokračuje v plnění svého závazku v rámci řady iniciativ v oblasti regionální spolupráce, a vybízí Srbsko, aby dále posilovalo dobré sousedské vztahy a přispívalo ke stabilitě a usmíření se všemi partnery v regionu.
32. Rada znovu opakuje, že pevně očekává, že Srbsko jako nejvyšší prioritu zintenzivní úsilí o plné sladění s postoji EU v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a souvisejícími omezujícími opatřeními, mimo jiné pokud jde o Rusko a Bělorusko. Vyzývá rovněž srbské orgány, aby se zdržely kroků a prohlášení proti postojům EU k zahraniční politice a dalším strategickým otázkám. Rada bere náležitě na vědomí humanitární a jinou pomoc Srbska Ukrajině. Vítá rovněž zlepšenou spolupráci Srbska s EU s cílem zabránit obcházení omezujících opatření EU a vybízí Srbsko, aby v tomto úsilí pokračovalo. Vítá pokračující aktivní účast Srbska na misích a operacích EU v rámci SBOP a jeho významné přispění k těmto misím a operacím.

33. Ačkoliv Rada uznává pokrok v tomto ohledu, nadále zdůrazňuje, že Srbsko musí zcela splnit svůj závazek dosáhnout souladu s vízovou politikou EU.
34. Rada znovu opakuje, že násilí nelze ospravedlnit, a důrazně odsuzuje násilné činy demonstrantů z řad kosovských Srbů vůči občanům, příslušníkům jednotek KFOR, donucovacím orgánům a sdělovacím prostředkům, k nimž došlo dne 29. května 2023, jakož i násilný útok na kosovskou policii, k němuž došlo dne 24. září 2023 na severu Kosova. Rada očekává, že Srbsko bude plně spolupracovat a přijme veškerá nezbytná opatření s cílem zadržet pachatele těchto útoků a urychleně je postavit před soud. Vyjadřuje politování nad tím, že Srbsko v tomto ohledu nepřijalo dostatečná opatření. Rada vyjadřuje znepokojení nad opakovaným posilováním vojenské přítomnosti Srbska v blízkosti Kosova, přičemž bere na vědomí následné snížení počtu jednotek a vybavení. Srbsko a Kosovo musí nadále soustavně zmírňovat napětí, zdržet se jednostranných a provokativních kroků, které by mohly vést k napětí a násilí, a skoncovat s rozdělující rétorikou. Rada vítá, že Srbsko podniklo určité kroky správným směrem, mimo jiné že veřejně vybidlo kosovské Srby k účasti v místních volbách na severu Kosova. Srbsko by mělo kosovské Srby rovněž podpořit v návratu do institucí, které opustili. Rada v souladu se závěry Evropské rady ze dne 26. a 27. října 2023 připomíná, že pokud strany nezmírní napětí, bude to mít důsledky.
35. Rada očekává, že Srbsko i Kosovo naleznou udržitelné řešení situace na severu Kosova, které zaručí bezpečnost, ochranu a participativní demokracii pro všechny občany.
36. Rada očekává, že se Srbsko bez dalších odkladů, v dobré víře a v duchu kompromisu zapojí do dialogu zprostředkovaného EU s cílem dosáhnout komplexní právně závazné dohody s Kosovem o normalizaci vztahů v souladu s mezinárodním právem a *acquis* EU. Tato dohoda by se měla zabývat všemi klíčovými nevyřešenými otázkami, a tím přispět k regionální stabilitě. Normalizace vztahů a plnění závazků týkajících se dialogu jsou základními podmínkami na evropské cestě obou stran a v případě nedostatečného pokroku oběma stranám hrozí, že přijdou o významné příležitosti.

37. Rada vítá dohodu o cestě k normalizaci vztahů mezi Kosovem a Srbskem a její prováděcí přílohu přijaté v únoru a březnu 2023 a vyjadřuje politování nad tím, že strany tuto dohodu neplní, jakož i nad dalšími nesplněnými závazky, jichž bylo dosaženo v rámci dialogu zprostředkovaného EU pod vedením vysokého představitele a podporovaného zvláštním zástupcem EU. Rada vyzývá Srbsko a Kosovo, aby je bez dalších odkladů a předběžných podmínek plně respektovaly a provedly. Provádění dohod obnáší mimo jiné založení sdružení či společenství obcí se srbskou většinou. Rada vítá připravenost Srbska a Kosova přijmout návrh statutu předložený stranám zprostředkovatelem EU s tím, že na tomto základě je třeba dále pracovat.
38. Rada vyzývá Komisi a vysokého představitele, aby do konce ledna 2024 urychleně navrhli Radě změny kritérií kapitoly 35 přístupových jednání se Srbskem tak, aby odrážela závazky Srbska vyplývající z dohody a její prováděcí přílohy.

SEVERNÍ MAKEDONIE

39. Rada připomíná závěry Rady z července 2022 a vítá konání první mezivládní konference se Severní Makedonií v červenci 2022 a úspěšné dokončení prověřovacích zasedání. Je připravena svolat další mezivládní konferenci bez dalších prodlev či dalšího politického rozhodnutí, jakmile Severní Makedonie splní svůj závazek dokončit ústavní změny, jak se uvádí v závěrech Rady z července 2022, v souladu se svými vnitřními postupy. Rada vyzývá Severní Makedonii, aby dokončení těchto změn urychlila. Poté je Rada připravena co nejdříve otevřít první tematický okruh jednání, v souladu s rámcem pro jednání.
40. Rada vyzývá všechny strany v parlamentu, aby se zaměřily na pokrok v reformách souvisejících s EU a v procesu přistoupení k EU.

41. Rada vítá úroveň připravenosti Severní Makedonie v klíčových oblastech a zdůrazňuje, že je důležité urychlit reformy zaměřené na EU a dále konsolidovat provádění, zejména v oblastech základních zásad a právního státu. Severní Makedonie musí zajistit nezávislost, profesionalitu a nestrannost soudnictví, boj proti korupci a organizované trestné činnosti a reformu veřejné správy. Rada vyjadřuje vážné znepokojení nad některými změnami trestního zákoníku, které se týkají velkého počtu případů korupce na vysoké úrovni, jakož i nad nepatřičným vnějším vlivem na činnost soudní rady a soudnictví. Vyzývá rovněž Severní Makedonii, aby pokračovala v dalším posilování základních práv, včetně práv příslušníků menšin nebo komunit, svobody sdělovacích prostředků a svobody projevu.
42. Rada připomíná, že je třeba dokončit přezkum a provádění reformovaných volebních právních předpisů, uvedených do souladu s doporučeními OBSE/ODIHR a Benátské komise, a to včas a inkluzivním způsobem.
43. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada vítá dosažený pokrok, zejména v oblasti fiskální udržitelnosti, a vybízí Severní Makedonii, aby pokračovala v úsilí o další plnění požadavků vnitřního trhu EU a o vypořádání se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie.
44. Rada konstatuje, že zásadními prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení jsou i nadále dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce. Připomíná, že je důležité dosáhnout hmatatelných výsledků a v dobré víře provádět dvoustranné dohody, včetně Prespanské dohody s Řeckem a Smlouvy o přátelství, dobrých sousedských vztazích a spolupráci s Bulharskem.

45. Rada vyjadřuje Severní Makedonii velké uznání za její důslednou spolupráci v zahraničněpolitických otázkách, a zejména za dosažení plného souladu se SZBP EU, a to i pokud jde o omezující opatření EU, protože jde o silné vyjádření strategického závazku Severní Makedonie na její cestě do EU. Vítá pokračující aktivní účast Severní Makedonie na misích a operacích EU v rámci SBOP. Oceňuje rovněž aktivní úlohu Severní Makedonie ve složitém geopolitickém kontextu během jejího funkčního období jako předsedy Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

ALBÁNIE

46. Rada vítá skutečnost, že v červenci 2022 proběhla první mezivládní konference s Albánií. Vítá pokrok v reformách, jehož bylo dosaženo v minulém roce, včetně úspěšného dokončení prověřovacích zasedání. Se zájmem očekává další kroky v procesu přistoupení Albánie a otevření prvního tematického okruhu jednání, k němuž by mělo dojít co nejdříve.

47. Rada připomíná, že pro pokrok v přijímání reforem souvisejících s EU má i nadále zásadní význam inkluzivní a konstruktivní politický dialog v zemi.

48. Rada vítá pokrok, jehož bylo dosaženo zejména v oblastech základních zásad, a zvláště v oblasti právního státu, pokračujícího provádění komplexní reformy soudnictví a reformy veřejné správy. Vítá skutečnost, že proces prověřování stále plynule pokračuje a přinesl hmatatelné výsledky. Zdůrazňuje, že je důležité urychlit reformy zaměřené na EU a dále konsolidovat jejich provádění. Bere s uspokojením na vědomí konkrétní výsledky, jichž dosáhly zvláštní útvary pro boj proti korupci a organizované trestné činnosti, a pokračující dobrou spolupráci s donucovacími orgány EU a členských států. Je třeba pokračovat v úsilí zaměřeném na dosahování dobrých výsledků v boji proti korupci a organizované trestné činnosti. Je rovněž zapotřebí posílit spolupráci v oblasti vyšetřování, mimo jiné s Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF).

49. Rada Albánii vyzývá, aby pokračovala v dalším posilování ochrany základních práv, svobody sdělovacích prostředků a svobody projevu, jakož i práv příslušníků menšin. Rada vyzývá k provedení komplexní pozemkové reformy a transparentní konsolidaci vlastnických práv, mimo jiné prostřednictvím konzultací se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, a to i řešením případů falšování dokumentů a urychlením procesu registrace a náhrad. Rada vítá přijetí sekundárních právních předpisů týkajících se menšin a nadále Albánii naléhavě vyzývá, aby urychleně přijala a provedla související zbývající právní předpisy týkající se rámcového zákona o ochraně příslušníků národnostních menšin z roku 2017, a to v souladu s evropskými normami a se zapojením všech příslušných zúčastněných stran. Kromě toho Rada Albánii vyzývá, aby završila veškeré procesy týkající se vnitrostátního sčítání lidu v souladu s mezinárodními standardy.
50. Pokud jde o migraci, Albánie by měla dále aktualizovat svůj právní rámec podle *acquis* EU. Ačkoliv Rada uznává dosažený pokrok, vybízí Albánii, aby splnila svůj závazek dosáhnout souladu s vízovou politikou EU.
51. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada vítá odolnost a silné oživení albánského hospodářství a vybízí Albánii, aby dále pokračovala v plnění požadavků vnitřního trhu EU a ve vypořádání se s konkurenčními tlaky a tržními silami v rámci Unie.
52. Rada vítá skutečnost, že se Albánie nadále konstruktivně účastní regionální spolupráce. Rada konstatuje, že zásadními prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení jsou i nadále dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce.
53. Rada vyjadřuje Albánii velké uznání za její důslednou spolupráci v zahraničněpolitických otázkách, a zejména za dosažení plného souladu se SZBP EU, a to i pokud jde o omezující opatření EU, – jde o silné vyjádření strategického závazku Albánie na její cestě do EU. Vítá pokračující aktivní účast Albánie na misích a operacích EU v rámci SBOP. EU rovněž vyjadřuje Albánii uznání za její aktivní zapojení jakožto nestálého člena Rady bezpečnosti OSN do prosazování a obrany mezinárodního pořádku založeného na pravidlech.

TURECKO

54. Rada připomíná všechny předchozí závěry Rady a Evropské rady týkající se vztahů Evropské unie s Tureckem, zejména pokud jde o strategický zájem Evropské unie na stabilním a bezpečném prostředí ve východním Středomoří a na rozvoji spolupráce a vzájemně prospěšných vztahů s Tureckem.
55. EU je i nadále připravena spolupracovat s Tureckem v rámci postupného, proporcionálního a vratného procesu v řadě oblastí společného zájmu, pokud budou splněny podmínky stanovené členy Evropské rady dne 25. března 2021 a v předchozích závěrech Evropské rady. Rada je rovněž i nadále odhodlána zachovat otevřený a upřímný dialog, jehož cílem bude řešit společné výzvy a spolupracovat v klíčových oblastech společného zájmu, jako jsou migrace, veřejné zdraví, klima, boj proti terorismu a regionální otázky. Bere na vědomí pokračování dialogů na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem o některých z těchto otázek.
56. Rada bere na vědomí nedávné zlepšení ve vztazích mezi Tureckem a Řeckem a očekává, že bude udržitelné. Vítá zmírňování napětí ve východním Středomoří, ve kterém je třeba pokračovat.
57. EU rychle a solidárně reagovala na zemětřesení, kterými bylo v únoru 2023 zasaženo jihovýchodní Turecko, poskytla záchranné týmy a materiální podporu prostřednictvím mechanismu civilní ochrany Unie a přispěla k mobilizaci celkového příslibu ve výši 6 miliard EUR ze strany mezinárodního společenství.

58. Rada nadále očekává, že se Turecko jednoznačně zaváže k udržování dobrých sousedských vztahů a k mírovému urovnávání sporů, přičemž se v případě potřeby bude obracet na Mezinárodní soudní dvůr. Jak je uvedeno ve všech příslušných závěrech Rady, jakož i v prohlášení ze dne 21. září 2005, Rada Turecko vyzývá, aby ve vztahu ke všem členským státům plnilo své povinnosti vyplývající z rámce pro jednání, včetně plného a nediskriminačního provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení. Uznání všech členských států má zásadní význam. Turecko musí normalizovat své vztahy s Kyprskou republikou a respektovat svrchovanost a územní celistvost všech členských států EU, jakož i veškerá jejich svrchovaná práva v souladu s právními předpisy EU a mezinárodními právními předpisy, včetně Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu.
59. EU připomíná předchozí závěry Rady a Evropské rady a je i nadále plně odhodlána usilovat o komplexní urovnání kyperského problému na základě rámce dohodnutého na úrovni OSN v souladu se všemi příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN, jakož i se zásadami, na nichž je EU založena, a s *acquis*. Je i nadále zásadně důležité, aby se Turecko zavázalo a přispívalo k tomuto mírovému urovnání, včetně jeho vnějších aspektů. EU vyzývá k urychlenému obnovení jednání a je připravena hrát aktivní úlohu při podpoře všech fází procesu vedeného OSN. Rada připomíná význam statusu Varoši, odsuzuje veškerá jednostranná opatření Turecka, která jsou v rozporu s rezolucemi Rady bezpečnosti OSN, a opětovně vyzývá k jejich okamžitému zrušení. Vyzývá Turecko, aby dodržovalo příslušné rezoluce Rady bezpečnosti OSN, zejména rezoluce č. 541, 550, 789 a 1251.

60. V souladu se závěry Rady z předchozích let, v nichž se rovněž připomínají mezinárodní závazky Turecka v tomto ohledu, Rada opětovně vyjadřuje vážné obavy ohledně dalšího a hluboce znepokojivého zhoršování situace v oblasti demokracie, právního státu a základních práv. Zdrojem vážných obav je i nadále systémově nedostatečná nezávislost a nepatřičný tlak na soudnictví, jakož i omezování svobody sdělovacích prostředků a svobody projevu. Turecko by mělo intenzivněji spolupracovat s Radou Evropy a jejími příslušnými subjekty a orgány, zabývat se jejich klíčovými doporučeními, v plném rozsahu provést Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP) a další mezinárodní nástroje v oblasti lidských práv, jichž je Turecko smluvní stranou, a vykonávat všechny rozsudky Evropského soudu pro lidská práva v souladu s článkem 46 EÚLP. Přetrvávající neuplatňování rozsudků Evropského soudu pro lidská práva ze strany Turecka vyvolává otázky ohledně významu, jež Turecko přikládá právnímu státu a dodržování základních práv, jakož i svým mezinárodním závazkům. Rada vyzývá Turecko, aby urychleně zvrátilo negativní trendy ve všech těchto oblastech a věrohodně řešilo řadu závažných nedostatků identifikovaných ve zprávě Komise.
61. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada vyzývá Turecko, aby pokračovalo v provádění opatření s cílem vrátit se k makroekonomickým politikám více orientovaným na stabilitu a aby řešilo přetrvávající obavy ohledně řádného fungování tržního hospodářství Turecka, včetně institucionálního a regulačního prostředí. Rada dále připomíná, že je třeba, aby Turecko plnilo povinnosti týkající se provádění celní unie mezi EU a Tureckem a zajistilo její účinné uplatňování ve vztahu ke všem členským státům. Rada také znovu připomíná, že je třeba zamezit tomu, aby důsledkem volného pohybu zboží včetně zboží dvojího užití bylo obcházení omezujících opatření EU.

62. Prohlášení EU a Turecka z roku 2016 je i nadále klíčovým rámcem pro spolupráci v oblasti migrace a i nadále přináší výsledky. Rada v souladu se závěry Evropské rady z října 2021 očekává, že Turecko zajistí plné a nediskriminační provádění prohlášení EU a Turecka, a to i vůči Kyperské republice, obnoví navrací a bude předcházet nelegálním vstupům. Zásadní význam má i nadále úplné a účinné provádění dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem a spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí se všemi členskými státy EU. Rada zdůrazňuje, že Turecko musí dosáhnout souladu s vízovou politikou EU.
63. Rada s hlubokým znepokojením konstatuje, že podle podrobné zprávy Komise je zahraniční politika Turecka stále více v rozporu s prioritami EU v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, a opakuje, že pevně očekává, že Turecko jako nejvyšší prioritu zintenzivní sladování s postoji EU v oblasti SZBP a souvisejícími omezujícími opatřeními. Rada vyjadřuje Turecku uznání za jeho konstruktivní úlohu při usnadňování vývozu ukrajinského obilí, vyjadřuje však hluboké politování nad tím, že Turecko nepřistoupilo k omezujícím opatřením EU přijatým v reakci na útočnou válku Ruska proti Ukrajině, a zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité zabránit obcházení těchto opatření.
64. Rada s politováním konstatuje, že se Turecko od Evropské unie nadále vzdaluje, a připomíná své předchozí závěry, v nichž se uvádí, že přístupová jednání Turecka se tak v podstatě zastavila a nelze uvažovat o otevření či uzavření žádných dalších kapitol.

BOSNA A HERCEGOVINA

65. Rada bere na vědomí zprávu Komise ze dne 8. listopadu 2023 o Bosně a Hercegovině a její doporučení a se zájmem očekává nadcházející jednání Evropské rady o této záležitosti.

66. Rada vítá reformní úsilí, které Bosna a Hercegovina vyvinula v návaznosti na udělení statusu kandidátské země v prosinci 2022. Rada Bosnu a Hercegovinu vybízí, aby splnila 14 klíčových priorit stanovených ve stanovisku Komise k její žádosti o členství v EU ve znění schváleném Radou v roce 2019, včetně provedení všech zbývajících kroků uvedených v doporučení Komise o statusu kandidátské země, s přihlédnutím k závěrům Evropské rady z června 2022. Navzdory negativnímu vývoji v Republice srbské byly učiněny některé důležité kroky a přijaty závazky k naplnění klíčových priorit. Rada vyzývá k dalšímu pokroku, který je zapotřebí ohledně reform. Připomíná, že je důležité zajistit plný soulad všech přijatých právních předpisů s *acquis* EU a evropskými normami, včetně doporučení Benátské komise. EU je připravena Bosně a Hercegovině dále pomáhat v reformách a jejich trvalém provádění, včetně reform zaměřených na její cestu k EU.
67. S odkazem na institucionální mechanismy, které byly stanoveny v Daytonské mírové dohodě, musí Bosna a Hercegovina provést další ústavní a volební reformy v zájmu zajištění rovnosti a nediskriminace všech občanů, zejména provedením judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve věci Sejdić–Finci. Rada opětovně vyzývá k inkluzivnímu procesu omezené ústavní a volební reformy, který by měl probíhat na základě skutečného dialogu a v souladu s evropskými normami s cílem odstranit z volebního procesu veškeré formy nerovnosti a diskriminace. Zdůrazňuje, že by neměly být podniknuty žádné legislativní či politické kroky, které by ztížily výkon rozhodnutí ve věci Sejdić–Finci a souvisejících rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva nebo které by dále prohloubily rozpory.
68. Rada naléhavě vyzývá všechny politické aktéry v Bosně a Hercegovině, aby se zdrželi a zřekli provokativní rozvrtné rétoriky a činů, včetně zpochybňování svrchovanosti, jednoty a územní celistvosti země, a aby ukončili glorifikaci odsouzených válečných zločinců a aktivně prosazovali usmíření.

69. Rada dále opětovně prohlašuje, že je jednoznačně odhodlána podporovat perspektivu členství Bosny a Hercegoviny v EU jako jedné, sjednocené a svrchované země.
70. Rada je vážně znepokojena právními předpisy a iniciativami v Republice srbské, které jsou v rozporu s cestou Bosny a Hercegoviny do EU, včetně separatistické rétoriky a zpochybňování ústavního pořádku země. Rada vyjadřuje politování nad tím, že Republika srbská přijala právní předpisy o nepoužitelnosti rozhodnutí Ústavního soudu Bosny a Hercegoviny v této entitě. Rada zdůrazňuje, že je třeba respektovat svrchovanost, územní celistvost, ústavní pořádek, včetně rozhodnutí Ústavního soudu, a mezinárodněprávní subjektivitu Bosny a Hercegoviny. Každý krok porušující tyto zásady bude mít vážné následky.
71. Rada bere na vědomí omezený pokrok a zdůrazňuje, že je třeba posílit právní stát, a to mimo jiné přijetím nového zákona o Vysoké radě pro soudnictví a státní zastupitelství a zákona o soudech. Vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby podnikla rozhodné kroky v boji proti korupci a organizované trestné činnosti s cílem dosáhnout výsledků v oblasti vyšetřování a odsouzení, a to i na vysoké úrovni. Vítá zahájení provozu kontaktního místa Europolu. Rozhodnutí ústavního soudu musí být plně respektována.
72. Rada konstatuje, že v oblasti základních práv bylo vyvinuto pouze omezené úsilí, vítá však jmenování veřejného ochránce práv jako preventivního mechanismu proti mučení a vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby výrazně zintenzivnila reformní úsilí v oblasti lidských práv, genderové rovnosti a nediskriminace, zejména bojem proti domácímu násilí, násilí páchanému na ženách a genderově podmíněnému násilí a zajištěním práv LGBTI osob.

73. Rada vyjadřuje politování nad zhoršením situace v oblasti svobody projevu a sdělovacích prostředků a naléhavě vyzývá Bosnu a Hercegovinu, aby zajistila bezpečnost novinářů a vhodné kroky justice v souvislosti s případy výhrůžek a násilí. Důrazně odsuzuje opětovné zavedení trestních sankcí za pomluvu v Republice srbské a vyjadřuje politování nad tím, že ve shromáždění byl nedávno v prvním čtení přijat návrh zákona, v němž jsou skupiny občanské společnosti označovány jako „zahraniční agenti“, což je důvodem k velkému znepokojení.
74. Rada vítá, že bylo dosaženo určitého pokroku v reformě veřejné správy, zejména pokud jde o přijetí zákona o svobodě přístupu k informacím. Očekává, že budou podniknuty další kroky k zajištění profesionální a odpolitizované veřejné služby. V zájmu zajištění koordinace sbližování právních předpisů Rada Bosnu a Hercegovinu důrazně vybízí, aby vypracovala národní program pro přijetí *acquis*.
75. Rada vítá pozitivní kroky ke zlepšení řízení a koordinace migrace, zejména přijetí zákona o cizincích. Vyzývá zemi, aby dosáhla plného souladu s vízovou politikou EU, uzavřela s EU dohodu o postavení jednotek agentury Frontex a zajistila přístup k azylu.
76. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada konstatuje, že Bosna a Hercegovina je v rané fázi zavádění fungujícího tržního hospodářství.
77. Rada vítá obnovení mandátu operace EUFOR Althea, která nadále hraje klíčovou úlohu v podpoře orgánů Bosny a Hercegoviny při udržování bezpečného a zabezpečeného prostředí pro všechny občany.
78. Rada opětovně zdůrazňuje význam pokračující spolupráce mezinárodních aktérů a vyjadřuje podporu misi vysokého představitele a jeho úřadu při plnění agendy 5 + 2.

79. Rada Bosnu a Hercegovinu vybízí, aby se dále aktivně zapojovala do regionální spolupráce a dobrých sousedských vztahů a aby urychleně ratifikovala všechny regionální dohody o mobilitě v rámci berlínského procesu.
80. Rada oceňuje, že Bosna a Hercegovina výrazně zlepšila svůj soulad se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU, což svědčí o jejím jasném odhodlání vydat se cestou EU. Vybízí Bosnu a Hercegovinu, aby v tomto pozitivním trendu pokračovala, a vyzývá ji, aby zajistila plné provedení omezujících opatření, a to i vůči Rusku a Bělorusku.

KOSOVO

81. Rada vítá pokračující odhodlání Kosova jít evropskou cestou a uskutečnit související reformy. EU je připravena Kosovu dále pomáhat v jeho reformách a jejich trvalém provádění, včetně reform zaměřených na jeho evropskou cestu. Rada se zájmem očekává uvolnění vízového režimu s Kosovem, které vstoupí v platnost dne 1. ledna 2024.
82. Rada vítá významný pokrok v oblasti volební reformy, která reaguje na dlouhodobá doporučení po sobě jdoucích volebních pozorovatelských misí EU, a vybízí Kosovo, aby nové právní předpisy provedlo před příštími všeobecnými volbami.
83. Rada bere na vědomí omezený pokrok v oblasti právního státu, boje proti organizované trestné činnosti a boje proti korupci a vyzývá Kosovo, aby zlepšilo provádění stávajících nástrojů na ochranu integrity, nezávislosti a účinnosti soudního systému a aby dále pokračovalo v reformě veřejné správy. Je třeba dosáhnout dalšího pokroku v zájmu účinného prosazování základních práv, včetně genderové rovnosti, jakož i práv menšinových komunit a LGBTI osob, a zajištění plné ochrany kulturního a náboženského dědictví. Rada Kosovo naléhavě vyzývá, aby provedlo zákon o předcházení domácímu násilí, násilí na ženách a genderově podmíněnému násilí a ochraně před ním. Kosovo by mělo neprodleně provést rozhodnutí Ústavního soudu o klášteře Dečani. Rada znovu vyjadřuje znepokojení nad nedostatečnou svobodou projevu a omezenou pluralitou na severu Kosova.

84. Rada je hluboce znepokojena situací na severu Kosova, včetně bezpečnostní situace. Napětí dále zvýšilo několik jednostranných kroků Kosova a Srbska, jakož i kolektivní odstoupení kosovských Srbů z kosovských institucí a jejich bojkot dubnových místních voleb na severu Kosova. Rada důrazně odsuzuje násilné činy protestujících kosovských Srbů namířené proti občanům, jednotkám KFOR, donucovacím orgánům a sdělovacím prostředkům, k nimž došlo dne 29. května 2023. Nové místní volby na severu Kosova by se měly konat co nejdříve a kosovští Srbové by se jich měli bez jakýchkoli podmínek aktivně zúčastnit. Kosovští Srbové by se měli rovněž vrátit do institucí, které opustili. Kosovo by mělo tento návrat usnadnit a Srbsko by jej mělo podpořit.

Rada připomíná, že v souladu s prohlášením vysokého představitele jménem EU ze dne 3. června uplatňuje EU vůči Kosovu vratná opatření z důvodu nedostatečně rozhodných opatření ke zmírnění napětí na severu Kosova. Vítá kroky, jež Kosovo podniklo ke splnění některých požadavků EU. Připomíná, že v případě dalšího pokroku při plnění stávajících požadavků je EU připravena tato opatření zrušit. Rada se touto záležitostí bude i nadále zabývat a na základě zprávy vysokého představitele o splnění řečených požadavků se k ní vrátí.

Rada znovu opakuje, že násilí nelze nijak ospravedlnit, a důrazně odsuzuje násilný útok na kosovskou policii, k němuž došlo 24. září 2023. Bere na vědomí zlepšení spolupráce kosovské policie s misí EULEX v souvislosti s tímto útokem. Vítá posílenou přítomnost KFOR, zejména na vymezených vnějších a vnitřních hranicích mezi Kosovem a Srbskem. Kosovo a Srbsko musí pokračovat v trvalém úsilí o zmírnění napětí, zdržet se jednostranných a provokativních kroků, které by mohly vést k napětí a násilí, a skoncovat s rozvratnou rétorikou. Rada v souladu se závěry Evropské rady ze dne 26. a 27. října 2023 připomíná, že pokud strany nezmírní napětí, bude to mít důsledky

85. Rada očekává, že Kosovo i Srbsko naleznou udržitelné řešení situace na severu Kosova, které zaručí bezpečnost, ochranu a participativní demokracii pro všechny občany.
86. Rada očekává, že se Kosovo v dobré víře a v duchu kompromisu zapojí do dialogu zprostředkovaného EU s cílem dosáhnout komplexní právně závazné dohody se Srbskem o normalizaci vztahů v souladu s mezinárodním právem a *acquis* EU, a to bez dalších odkladů. Tato dohoda by se měla zabývat všemi klíčovými nevyřešenými otázkami, a tím přispět k regionální stabilitě. Normalizace vztahů a plnění závazků týkajících se dialogu jsou základními podmínkami na evropské cestě obou stran a v případě nedostatečného pokroku oběma stranám hrozí, že přijdou o významné příležitosti.
87. Rada vítá dohodu o cestě k normalizaci vztahů mezi Kosovem a Srbskem a její prováděcí přílohu přijaté v únoru a březnu 2023 a vyjadřuje politování nad tím, že strany tuto dohodu neplní, jakož i nad dalšími nesplněnými závazky, jichž bylo dosaženo v rámci dialogu zprostředkovaného EU pod vedením vysokého představitele a podporovaného zvláštním zástupcem EU. Rada vyzývá Kosovo a Srbsko, aby je bez dalších odkladů a předběžných podmínek plně respektovaly a provedly. Provádění dohod obnáší mimo jiné založení sdružení či společenství obcí se srbskou většinou. Rada vítá připravenost Kosova a Srbska přijmout návrh statutu předložený stranám zprostředkovatelem EU s tím, že na tomto základě je třeba dále pracovat.
88. Rada žádá zvláštního zástupce Evropské unie pro dialog mezi Bělehradem a Prištinou a pro další regionální otázky týkající se západního Balkánu, aby aktualizoval pořad jednání příštího zasedání zvláštní skupiny pro normalizaci zaměřené na Kosovo tak, aby odrážel kosovské závazky vyplývající z dohody a její prováděcí přílohy.
89. Rada opětovně zdůrazňuje význam činnosti specializovaných senátů pro Kosovo a specializovaného státního zastupitelství a vyjadřuje jí podporu a dále zdůrazňuje, že je připravena být jim nápomocna při provádění jejich mandátu.

90. Rada připomíná význam úzké spolupráce Kosova s misí EULEX, jakož i s dalšími relevantními mezinárodními aktéry.
91. Pokud jde o hospodářská kritéria, Rada konstatuje, že Kosovo se nachází mezi ranou fází a určitým stupněm příprav na rozvoj fungujícího tržního hospodářství.
92. Rada Kosovo vyzývá, aby se urychleně aktivně a konstruktivně zapojilo do činností regionální spolupráce a splnilo své závazky v rámci CEFTA a dohody o stabilizaci a přidružení, mimo jiné tím, že zruší své rozhodnutí o zákazu dovozu zboží ze Srbska. Vítá skutečnost, že Kosovo ratifikovalo tři „dohody berlínského procesu“ týkající se volném pohybu a vzájemného uznávání kvalifikací, jichž bylo dosaženo v roce 2022.
93. Rada oceňuje skutečnost, že Kosovo důrazně odsoudilo útočnou válku Ruska vůči Ukrajině, jakož i jeho jasnou geostrategickou orientaci a dobrovolnou harmonizaci se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU a pokračující provádění omezujících opatřeními EU; tyto skutečnosti jasně vyjadřují strategickou volbu Kosova a jeho místo ve společenství hodnot.

UKRAJINA

94. Rada znovu opakuje, že důrazně odsuzuje válečnou agresi Ruska vůči Ukrajině. Připomíná, že Evropská unie neochvějně podporuje nezávislost, svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic, jakož i její přirozené právo na sebeobranu proti ruské agresi. EU bude Ukrajinu a ukrajinský lid i nadále podporovat proti probíhající válce Ruska, a to tak dlouho, jak bude třeba.
95. Rada oceňuje významný pokrok, jehož Ukrajina dosáhla při plnění cílů, na nichž je založen její status kandidátské země, a to navzdory skutečnosti, že je terčem útoků.
96. Rada bere na vědomí zprávu Komise ze dne 8. listopadu 2023 o Ukrajině a její doporučení a se zájmem očekává nadcházející jednání Evropské rady o této záležitosti.

97. EU je připravena Ukrajině dále pomáhat v reformách a jejich trvalém provádění, včetně reforem zaměřených na její cestu do EU, a je i nadále odhodlána podporovat obnovu, oživení a rekonstrukci Ukrajiny.
98. Rada oceňuje odhodlání Ukrajiny dosáhnout pokroku při komplexním a důsledným provádění reforem v oblasti právního státu a soudnictví a veřejné správy a vítá dosažený pokrok a vybízí Ukrajinu, aby v této cestě, která má i nadále zásadní význam pro posílení odolnosti Ukrajiny a pro další pokrok v procesu rozšíření, rozhodným způsobem pokračovala.
99. Rada vítá skutečnost, že byl zaveden legislativní a institucionální rámec pro základní práva, a vítá sladění ukrajinských právních předpisů v oblasti sdělovacích prostředků s *acquis* EU v oblasti audiovizuálních mediálních služeb.
100. Pokud jde o boj proti korupci, Rada vítá pokrok při zajišťování nezávislého a účinného fungování protikorupčních institucí. Ukrajina by měla pokračovat v dalším posilování svých protikorupčních institucí a opatření a dále zlepšovat své výsledky v oblasti vyšetřování a odsouzení, včetně případů korupce na vysoké úrovni. Pokud jde o opatření zaměřená na omezení nadměrného vlivu oligarchů, Rada oceňuje důležitá systémová řešení, která byla přijata, a očekává v tomto ohledu trvalý pokrok. Oceňuje rovněž pokrok v harmonizaci ukrajinských právních předpisů v oblasti boje proti praní peněz se standardy FATF. Bere na vědomí kroky přijaté v souvislosti s právy příslušníků národnostních menšin a se zájmem očekává další kroky doporučené Benátskou komisí.
101. V důsledku pokračující ruské agrese se provádění měnové politiky a celková správa ekonomických záležitostí na Ukrajině potýkají s mimořádnými obtížemi. Zvláštní význam, a to i s ohledem na úsilí o obnovu, mají fungování tržního hospodářství země a nezávislost jejích regulačních orgánů, zejména centrální banky, která již přijala rozhodná opatření.

102. Rada oceňuje úsilí Ukrajiny o zvýšení energetické bezpečnosti a nezávislosti dodávek. V souvislosti s neustálými útoky na ukrajinskou energetickou infrastrukturu je EU připravena nadále poskytovat podporu na posílení odolnosti jejího energetického systému.
103. Rada klade důraz na další prohloubení odvětvové spolupráce EU s Ukrajinou a její integraci do vnitřního trhu EU na základě posíleného provádění dohody o přidružení mezi EU a Ukrajinou, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu.
104. Rada vítá strategický závazek Ukrajiny k cestě do EU a její vysokou míru souladu s postoji a omezujícími opatřeními v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Vybízí Ukrajinu, aby v tomto pozitivním trendu směřujícím k plnému sladění pokračovala, a to i v souladu se zásadami svrchovanosti a územní celistvosti.

MOLDAVSKO

105. Rada oceňuje významný pokrok, jehož Moldavsko dosáhlo při plnění cílů, na nichž je založen jeho status kandidátské země, a to navzdory značným výzvám vyplývajícím z útočné války Ruska proti Ukrajině a hybridních opatření proti samotnému Moldavsku.
106. Rada bere na vědomí zprávu Komise ze dne 8. listopadu 2023 o Moldavsku a její doporučení a se zájmem očekává nadcházející jednání Evropské rady o této záležitosti.
107. EU je připravena Moldavsku dále pomáhat v jeho reformách a jejich trvalém provádění, včetně reforem zaměřených na jeho cestu do EU.
108. Pokud jde o základní zásady, Rada oceňuje jasný závazek Moldavska k reformnímu procesu a rozhodné kroky, které učinilo, a zdůrazňuje, že je důležité zachovat udržitelný a hmatatelný pokrok v reformách, zejména v oblasti právního státu, spravedlnosti a základních práv, včetně práv příslušníků menšin.

109. Rada Moldavska vybízí, aby dále pokračilo v komplexní reformě soudnictví, včetně procesu prověřování, jakož i v boji proti korupci, se zaměřením na posílení příslušných institucí a další dosahování přesvědčivých výsledků v oblasti vyšetřování a odsouzení, včetně případů korupce na vysoké úrovni. Vítá systémový přístup Moldavska k deoligarchizaci a vybízí k dalšímu provádění akčního plánu.
110. Rada bere na vědomí předběžná zjištění OBSE/ODIHR, z nichž vyplývá, že místní volby konané dne 5. listopadu proběhly pokojně a byly v náročných podmínkách účinně zvládnuty. Byly však zaznamenány negativní dopady na volební proces, a to jak v důsledku zahraničního vměšování, tak v důsledku omezujících opatření uložených z důvodu obav o národní bezpečnost. S ohledem na nadcházející prezidentské a parlamentní volby Rada Moldavska vyzývá, aby zajistilo, že opatření proti nepřátelskému vměšování budou v souladu s mezinárodními normami.
111. Rada oceňuje odolnost Moldavska vůči bezprecedentním hybridním akcím Ruska a znovu potvrzuje podporu EU v tomto ohledu, mimo jiné prostřednictvím partnerské mise EU v Moldavské republice.
112. Rada oceňuje úsilí Moldavska o zvýšení energetické bezpečnosti a nezávislosti dodávek. Moldavsko musí dále zvýšit svou výrobní kapacitu a posílit opatření týkající se energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, zejména s pomocí moldavského podpůrného balíčku.
113. Rada uznává pokrok v oblasti reforem hospodářského a finančního sektoru a zdůrazňuje, že je důležité pokračovat v transformačních hospodářských reformách, odvětvové spolupráci a integraci Moldavska do vnitřního trhu EU, a to na základě posíleného provádění dohody o přidružení mezi EU a Moldavskem, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu.

114. Rada vítá trvalé úsilí Moldavska o posílení jeho veřejné správy a rámce pro řízení veřejných financí a vyzývá Moldavsko, aby pokračovalo v posilování správní a institucionální kapacity na všech úrovních. Měla by pokračovat systémová spolupráce s občanskou společností ohledně reform, přičemž konzultace v rámci legislativního procesu by měly být včasnější a transparentnější.
115. Rada znovu opakuje svůj závazek podporovat svrchovanost a územní celistvost Moldavské republiky v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic.
116. Rada vítá pevný a zásadový postoj Moldavska k odsouzení agrese Ruska vůči Ukrajině. Vítá strategický závazek Moldavska k cestě do EU a výrazné zvýšení jeho míry souladu s postoji a omezujícími opatřeními v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Vybízí Moldavsko, aby pokračovalo v tomto pozitivním trendu směřujícím k plnému sladění, a to i v souladu se zásadami svrchovanosti a územní celistvosti.

GRUZIE

117. Rada bere na vědomí zprávu Komise ze dne 8. listopadu 2023 o Gruzii a její doporučení a se zájmem očekává nadcházející jednání Evropské rady o této záležitosti.
118. Rada vyzývá Gruzii, aby prokázala pevné odhodlání prosazovat hodnoty EU, pokračovala v plnění reformního programu a inkluzivním, smysluplným a nezvratným způsobem splnila podmínky stanovené Komisí s cílem dále pokročit na cestě k budoucímu členství v EU.
119. Rada bere náležitě na vědomí skutečné ambice převážné většiny gruzínského lidu směrem k členství v EU. Vítá celkově dobrý legislativní rámec, institucionální uspořádání a dynamickou občanskou společnost, včetně kontrolních organizací, a připomíná, že tyto prvky poskytují Gruzii pevný základ pro pokrok v demokratických reformách a reformách v oblasti právního státu.

120. Pokud jde o některé základní prvky rozšíření, Rada oceňuje zejména celkový pokrok v reformě veřejné správy, zadávání veřejných zakázek a hospodářských reformách. Vítá celkové přípravy Gruzie na převzetí závazků vyplývajících z členství, podporuje trvalou úroveň sbližování s *acquis* a normami EU a další prohloubení odvětvové spolupráce s EU na základě posíleného provádění dohody o přidružení mezi EU a Gruzii, včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu. Rovněž Gruzii vybízí, aby pokračovala v plnění kritérií pro uvolnění vízového režimu.
121. Rada vyzývá všechny politické aktéry v Gruzii, aby prokázali konstruktivní spolupráci a dialog, překonali polarizaci a zdrželi se kroků, které by mohly dále prohloubit politické napětí a narušovat demokratické instituce a reformní program země. Dále připomíná, že se Gruzie zavázala zaručit, že občanská společnost bude moci svobodně fungovat a aktivně, inkluzivně a smysluplně se podílet na procesu tvorby politik. To by zajistilo účinnější a udržitelnější pokrok v reformách v zásadních oblastech, zejména v oblasti právního státu a základních práv.
122. Rada rovněž zdůrazňuje, že je důležité bojovat proti dezinformacím a zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování namířenému proti EU a jejím hodnotám, a vyzývá Gruzii, aby za tímto účelem podnikla smysluplné kroky.
123. Rada znovu opakuje, že prioritou země by mělo zůstat řádné fungování demokratických institucí a reformy související se soudnictvím a právním státem. Zdůrazňuje, že v souladu s evropskými normami a doporučeními Benátské komise je třeba dále posílit a zajistit plnou nezávislost, odpovědnost a nestrannost všech státních orgánů, a zejména soudních orgánů, orgánů činných v trestním řízení a měnových institucí. Dále zdůrazňuje, že je důležité dosáhnout přesvědčivých výsledků při vyšetřování případů korupce a organizované trestné činnosti a prostřednictvím systémového přístupu provádět opatření zaměřená na deoligarchizaci.

124. Pokud jde o volební reformu, Rada připomíná, že pro posílení demokracie má i nadále zásadní význam pevný rámec v souladu s evropskými a mezinárodními normami. Vyzývá Gruzii, aby zajistila svobodný a spravedlivý volební proces umožňující soutěž mezi kandidáty, zejména v roce 2024, a aby plně provedla doporučení OBSE/ODIHR a Rady Evropy / Benátské komise z minulých voleb.
125. Rada znovu opakuje, že Gruzie musí umožnit plné dodržování základních práv, včetně svobody a plurality sdělovacích prostředků, práva na svobodu přesvědčení, shromažďování a projevu a ochrany LGBTI osob před zastrašováním, násilím a diskriminací.
126. Rada znovu potvrzuje, že EU podporuje svrchovanost, nezávislost a územní celistvost Gruzie v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic, a zdůrazňuje, že EU je i nadále pevně odhodlána prosazovat mírové řešení konfliktu a svou politiku neuznávání a angažovanosti, mimo jiné prostřednictvím přítomnosti pozorovatelské mise EU v Gruzii.
127. Rada zdůrazňuje, že pevně očekává, že Gruzie podstatně zvýší míru sladování s postojí EU v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a souvisejícími omezujícími opatřeními, mimo jiné v souladu se zásadami svrchovanosti a územní celistvosti. Vyzývá rovněž Gruzii, aby tento negativní trend přednostně zvrátila a pokročila směrem k plnému sladění. To by bylo jasným důkazem strategické volby země pro členství v EU. Rada Gruzii vybízí, aby pokračovala v dobré spolupráci s EU s cílem zabránit obcházení omezujících opatření EU, včetně omezujících opatření vůči Rusku a Bělorusku.